

STRATEGISK PLAN

FOR OPPVEKST

2023 – 2033

HOVEDMÅL:

Minimum 90% av ungdom i Måselv gjennomfører videregående opplæring innen fylte 22 år.

DELMÅL på veien mot hovedmålet

- A** Alle barnehagebarn har et godt leke- og læringsmiljø
- B** Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø
- C** Elevfraværet i grunnskolen er under 5%
- D** Alle barn og unge opplever å ha en meningsfull fritid gjennom deltakelse i allsidige fritidstilbud
- E** Barn og unge med behov for ekstra hjelp blir identifisert tidlig
- F** Kommunens tjenester oppleves koordinerte på tvers av fagfelt
- G** Alle barn og unge i Måselv opplever å ha minst en fortrolig venn

Strategier

Tett foreldre-samarbeid

Tidlig innsats

Motvirke utenforskap

Forord

Målselv kommune har hatt et relativt stabilt folketall over flere år. Den demografiske spredningen har imidlertid gjort- og vil fremover gjøre- at fordelingen mellom aldersgrupper i kommunen vil endres. Det blir færre yngre og flere eldre. Utfordringen med demografien er samsvarende med det utfordringsbildet mange andre kommuner også opplever. Norge vil fremover ha et stort behov for arbeidskraft.

I overordnet del av læreplanen for grunnskolen trekkes *bærekraftig utvikling* frem som et tverrfaglig tema. På Utdanningsdirektoratets sider beskrives dette begrepet slik:

Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og ta vare på behovene til mennesker i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov.

Selve begrepet *bærekraft* omhandler et større tema enn miljø og klimaspørsmål. Fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning samt sammenhengen mellom disse utgjør også en del av bærekraftbegrepet.

Oppvekststrategien til Målselv kommune skal bidra til å sette barn og unge i stand til å skape et godt liv for seg selv og til å være en aktiv deltaker i samfunnet. Hovedmålsettingen og begrunnelsen for denne kan sees som en del av svaret på *bærekraftig utvikling*.

I Målselv kommune og i Målselvsamfunnet er det mange ansatte og frivillige som jobber for gode oppvekstvilkår. Det er ikke alltid de strekker til, eller lykkes. Det er ikke alltid de blir synlige, eller rost for innsatsen, men de har valgt Målselv.

Takk til alle som jobber for at Målselv skal være en god plass å vokse opp.

25.05.23

Håvard Johnsen, Kommunalsjef Oppvekst og kultur

Innhold

Forord.....	2
Innledning	4
Avgrensing.....	5
Målsettinger.....	6
Hovedmål.....	6
Delmål	8
Delmål A – Barnehage.....	8
Delmål B – Skole.....	9
Delmål C – Skole.....	10
Delmål D – Kultur	11
Delmål E – Tverrfaglig	13
Delmål F – Tverrfaglig	13
Delmål G – Tverrfaglig.....	14
Strategier	15
Strategi 1 – Tett foreldresamarbeid.....	15
Strategi 2 – Tidlig innsats	16
Strategi 3 – Motvirke utenforskap.....	16
Oppfølging av oppvekststrategien	17

Innledning

Utvikling av en oppvekststrategi ble vedtatt av kommunestyret i februar 2022¹. Det politiske vedtaket var knyttet til rapporten "*Kvalitet i skolen*" som ble gjennomført av et eksternt firma, og som vurderte fremtidens kvalitet i- og organisering av Målselvs skolen.

Denne oppvekststrategien er en temaplan under samfunnsplanen. Det vil være en temaplan under området oppvekst og omfatte barnehage, grunnskole og kultur. I tillegg vil det være tverrfaglige deler i temaplanen.

I Målselv kommunes samfunnsplan² beskrives *bolyst* som et satsingsområde. Under dette satsingsområdet er oppvekst et eget underpunkt³. Utenforskap beskrives i samfunnsplanen som en nasjonal utfordring og det fremkommer at vi i Målselv skal

*"...drive aktiv forebygging og inkludering for å gi kommende generasjoner et best mulig utgangspunkt i livet"*⁴

Arbeidet med oppvekststrategien har vært- og vil være koblet sammen med endringer som har kommet i særlover. Kommunens overordnede ansvar for forebygging⁵ sees i sammenheng med utviklingen av oppvekststrategien. Dette gjennom at den forebyggende planen skal ta utgangspunkt i føringene fra oppvekststrategien. For barnehage og skole gjelder også den nasjonale satsingen på *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering*, som forsterker den tverrfaglige dimensjonen som oppvekststrategien legger grunnlaget for.

Selve arbeidet har foregått ved involvering ut i tjenester som omfatter barn og unge i Målselv kommune. Både gjennom arbeidsmøter, men også gjennom to høringsrunder. Det har også vært et politisk temamøte med *oppvekst* som tema. Resultatet av alle disse møtearenaene er bearbeidet og lagt til grunn for oppvekststrategien. Disse ulike arbeidsmåtene har gitt over 600 personer mulighet til å påvirke innholdet i oppvekststrategien direkte. Ikke alle innspill er mulig å ta inn i en overordnet strategi. Noen innspill er svært konkrete, mens andre er mer verdibaserte. Arbeidet vil bli fulgt opp videre gjennom handlingsplanene som i større grad blir eksternaliseringen av oppvekststrategien. Handlingsplanene vil følge av retningen oppvekststrategien legger og vil konkretisere de overordnede prioriteringene i oppvekststrategien. Flere av innspillene gjennom forankringsprosessene vil her fremkomme knyttet til ulike tiltak.

Underveis i planen er det lagt inn noen illustrasjoner. Disse er laget av barn og unge i Målselv, som i samarbeid med Målselv ungdomsråd har deltatt i en illustrasjonskonkurranse med tema *innenforskap, utenforskap, vennskap*.

Oppbyggingen av målene inneholder en begrunnelse, dagens status og mulige evalueringskriterier. Siden oppvekststrategien er en temaplan ligger ansvaret for oppfølging til oppvekstsektor med den til enhver tid fagansvarlige for sektoren. Kvalitative data vil kunne være en del av enhver evaluering sammen med kvantitative data.

---

¹ PS 10/22 – vedtakspunkt 3

² *Kommuneplanens samfunnsdel for Målselv kommune 2022-2032*

³ Ibid punkt 5.1

⁴ Ibid punkt 5.1, 2. avsnitt

⁵ Barnevernloven §15-1, før 1.1.23 §3-1

Avgrensning

Det er mange parter som bidrar til et godt oppvekstmiljø. I dag har kommunen samarbeid med eksterne instanser og tjenester. Det er også etablert private aktører i kommunen og Målselv har et bredt utvalg av frivillige lag og foreninger. Dette er alle viktige bidragsytere i utviklingen av et godt oppvekstmiljø. Alle disse partene skaper en bredde i kompetanse og tilbud. Denne bredden bidrar til å skape et mangfold av arenaer, kompetanse og tiltak som samlet utgjør oppvekstmiljøet i Målselv.

Selv med viktige bidrag fra andre enn kommunale tjenester skal oppvekststrategien svare ut en politisk bestilling. Oppvekststrategien knyttes også mot lovverket kommunen er satt til å forvalte. Det går ikke inn på tjenester levert av andre i planen, men tas sikte på å avklare Målselv kommunes ansvar. Det betyr at det er de *kommunale* tjenestenes ansvar knyttet til oppvekst som vil fremkomme av planen. I handlingsplaner som det vises til i implementeringsdelen av oppvekststrategien vil noen av disse omfatte aktører utenfor kommunal forvaltning. Det er både ønskelig og nødvendig at det i noen av handlingsplanene fremkommer hvordan samarbeidet med andre aktører skal foregå.

7

---

⁷ Laget av Mathias, 8 år

Målsettinger

Gjennom prosessen med utarbeidelse av oppvekststrategien er det utarbeidet et hovedmål. Under dette hovedmålet er det utarbeidet delmål som skal støtte opp om hovedmålet. Disse delmålene vil være indikatorer på om vi er på vei mot hovedmålet.

Hovedmål

Minimum 90% av ungdoms i Målselv gjennomfører videregående opplæring innen fylte 22 år.

Norges befolkning over 15 år utgjør ca 4,5 millioner mennesker. Pr 2021 er 16% av befolkningen over 15 år pensjonister⁸. Dersom man også trekker fra de som er i utdanning og kombinerer jobb med ulike ytelser gjenstår 1.969.597 personer som kun er sysselsatt. Dette utgjør 43,7% av befolkningen over 15 år.

Folkehelseprofilen benytter fem risikofaktorer i vurdering av hvor fornøyd man er med livet. *Dårlig økonomi, dårlig helse, å stå utenfor arbeidslivet, å være enslig, å ha lite vennekontakt eller ingen nære*. For Troms⁹ viser profilen at 7% av de som ikke slår inn på noen av disse faktorene beskriver å være lite fornøyd med livet. Andelen stiger gradvis i tråd med risikofaktorene. For de med fire eller fem risikofaktorer oppgir 83% å være lite fornøyd med livet.

572.549 mennesker i alderen 25-66 år i Norge har ikke fullført videregående opplæring¹⁰. Vi vet fra flere studier at arbeidsmarkedet endrer seg, at antall arbeidsoppgaver med lave krav til utdanning reduseres og at det er en vekst i arbeidsoppgaver som krever utdanning¹¹.

Fullført videregående opplæring er en viktig faktor for å ta del i framtidens arbeidsmarkedet, sikre egen økonomi og derigjennom legge grunnlaget for et godt liv.

En studie gjennomført i Norge viser at elevenes engasjement for skolen og deres opplevelse av støtte fra foreldre og lærere er viktige faktorer som påvirker gjennomføring i videregående opplæring¹². Samme studie beskriver at det ser ut til at de to viktigste faktorene som predikerer hvorfor elevene tenker på å slutte på videregående er *opplevd ensomhet på skolen og evne til å takle motgang* (ibid).

Disse funnene kan sies å være i nær sammenheng med problematikk knyttet til skolevegring eller skolefravær basert på angst¹³. Vi vet av erfaring at konsekvensene for den enkelte senere i livet som følge av skolevegring vil være *oftere ute av arbeidslivet, har lavere utdanning, er oftere i psykiatrisk behandling og har sjeldnere egen familie*¹⁴.

---

⁸ SSBs kildetabell 12423

⁹ FHI.no - Folkehelseprofil

¹⁰ SSBs kildetabell 09599

¹¹ IBS Research Report 03/2017 *Tasks and skills in european labour markets*

¹² Frostad & Mjaavatn (2018) *Fra ungdomskolen til videregående skole*

¹³ BUFDIR.no – *skolefravær og skolevegring*

¹⁴ Ingul (2018) *Emerging school refusal*

For noen vil det være riktig å ikke gjennomføre videregående skole. For andre vil det av ulike grunner ikke være slik at fullført videregående opplæring kvalifiserer for et yrkesliv. I denne gruppen kan vi ofte finne barn og ungdom med særlige utfordringer. En vesentlig del av begrunnelsen for hovedmålet er kvalifikasjon for et yrkesliv. Et naturlig spørsmål å stille seg, er om hovedmålet gjelder for alle? Vil ikke målsettingen være relevant for de som ikke kvalifiserer seg til et yrkesliv uavhengig av fullført videregående utdanning?

Implisitt i hovedmålet om fullført videregående utdanning ligger en intensjon om innhold og kvaliteter som skal bidra til dette. Disse fremkommer i stor grad gjennom delmål og handlingsplaner, og vil være rettet mot alle uavhengig av fremtidig potensiale for deltakelse i yrkesliv. Forhåpentligvis vil kompetanse tilegnet gjennom et langt skoleløp kunne benyttes også utenfor arbeidslivet gjennom for eksempel frivillig arbeid, uavhengig av deltakelse i arbeidslivet.

I Norge står vi overfor demografiske utfordringer som innebærer at færre vil være i yrkesaktiv alder og vil herved kunne bidra i finansieringen av velferdsstaten. Med mindre inntekter til fordeling vil dette kunne utfordre det velferdssystemet vi alle nyter godt av. Denne realiteten vil utfordre vår evne til å ta vare på de med størst behov for velferdstjenester. I så måte er hovedmålet svært viktig også for de som ikke kvalifiserer for arbeidsliv, for å forhindre utenforskap. Kanskje er hovedmålet aller viktigst for de mest sårbare i samfunnet.

Slik hovedmålet står alene og slik det her underbygges kan hovedmålet sies å være et mål for samfunnseffekt. Slike mål defineres som strategiske¹⁵.

Status i dag

Målselv kommune har de tre siste år hatt store variasjoner i andel elever som har gjennomført videregående opplæring. Mens det i 2019 var en gjennomføring i videregående skole på 75,25%, var det i 2020 66,67% og i 2021 88,16%¹⁶. Det er variasjoner i tallene da disse knyttes til hvert enkelt kull som gikk ut av 10ende og kan således variere fra år til år.

Et mål er at videregående opplæring skal kvalifisere for arbeidslivet. I Målselv var det 71 personer mellom 20 og 29 år som sto utenfor arbeidslivet, ikke var i utdanning og ikke mottok ytelse fra det offentlige pr desember 2021¹⁷. Dette utgjør ca 1 av 12 personer i denne aldersgruppen.

Evaluerings

Hovedmålet evalueres gjennom årlige data fra SSB som viser gjennomføringsandel for elever i videregående opplæring. Data baserer seg på de elevene som har hatt fem skoleår på å gjennomføre slik opplæring og altså startet på opplæring 6 år før tallene foreligger. Det vil også være relevant å se utviklingen opp mot tall fra NAV på for eksempel unge uføre og deltakelse i yrkesliv eller utdanning etter videregående opplæring.

---

¹⁵ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring – Risikostyring i virksomhetsstyring

¹⁶ Kommunebareometeret 2022

¹⁷ Statistikk fra NAV presentert 24.10.22 for Midt-Troms regionråd

Delmål

Til forskjell fra hovedmålet som er strategisk, og antas å ha en samfunnseffekt vil delmålene gå i operasjonell retning. Det innebærer at de vil kunne ha brukereffekt, være mål for produkter og tjenester, mål for aktiviteter og prosesser eller for innsatsfaktorer¹⁸.

Delmål A – Barnehage

Alle barnehagebarn har et trygt og godt leke- og læringsmiljø

Det viktigste for foresatte i barnehage er arbeidet mot mobbing og mistrivsel¹⁹. Den samme undersøkelsen viser at kvalitet i barnehagen også er viktig for foresatte. Barnehager med høy kvalitet kjennetegnet av: *høy kompetanse, profesjonell entusiasme, felles mål og retning for det pedagogiske arbeidet, en helhetlig tilnærming til barns omsorg, lek og læring, en vektlegging av å være ute, naturopplevelser, en klar ledelse av personalgrupper og barnegrupper, strukturering av hverdagen tilpasset barna, en organisering i mindre grupper for aktiviteter og lek, både voksen- og barneinitierte aktiviteter, et personale som samarbeider godt både internt, med foreldrene og med eksterne parter, samt fokus på barns perspektiv, barns medvirkning og trivsel*²⁰.

En god start i barnehage kan danne grunnlaget for gode langvarige relasjoner. En viktig årsak til at elever i videregående opplæring begynner å tenke på å slutte er at de ikke opplever å tilhøre et sosialt fellesskap. Grunnlaget for å motvirke dette kan vi bygge allerede i barnehage. Målet er derfor viktig for å forebygge utenforskap og frafall.

Status i dag

Foreldreundersøkelsen gjennomført høsten 2022 viser at Måselv kommune scorer 4,6 på barnets trivsel. Dette er en undersøkelse der foresatte svarer på en score fra 1 til 5 der 5 er best. Resultatet fra Måselv viser at de fleste trives veldig godt i barnehage, men resultatet er svakere enn nasjonalt snitt (4,7) og fylkessnittet (4,8). Det indikerer at resultatet for Måselv kan bedres.

I henvisninger til PPT mottas det i økende grad henvisninger knyttet til sosio-emosjonelle vansker. Dette indikerer at det er behov for fokus på å skape gode barnehagemiljø.

Evaluering

Indikatorer for å evaluere målet vil være resultater fra tilsyn, fra foreldreundersøkelsen, klagesaker til statsforvalter og/eller barnehagemyndighet, henvisninger til PPT og antall og innhold i aktivitetsplaner. Tilstandsrapporten for barnehage belyser disse faktorene.

---

¹⁸ Direktoratet for forvaltning og økonomistyring – *Risikostyring i virksomhetsstyring*

¹⁹ Foreldreutvalget for barnehage (FUB), oktober 2019

²⁰ Alvestad m et al. (2019) *Kvalitet i barnehagen – Rapport nr 85 UIS*

Delmål B – Skole

Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø

Antall elever som oppgir å være mobbet i skolen har økt de siste år. I 2022/23 oppgir 9,9% av elever på 7.trinn i Norge og 7,4% av elever på 10.trinn at de har blitt mobbet på skolen de siste månedene. For et år siden var tilsvarende andeler 7,9% på 7.trinn og 5,7% på 10.trinn. Så lang tid tilbake som det finnes tilgjengelig statistikk har det aldri vært så stor økning på ett år. At andelen som oppgir å være mobbet reduseres når elevene blir eldre fortsetter inn i videregående opplæring. Disse tendensene har vært like over flere år.

Et godt og inkluderende læringsmiljø omfatter ikke utelukkende mobbing. Det kan være slik at man ikke blir mobbet, men fortsatt ikke har et godt og inkluderende læringsmiljø. Dette vil være viktig å hensynta et bredt perspektiv i det operasjonelle arbeidet.

Status i dag

Mobbetallene for Måselv fremkommer ikke offentlig på grunn av personvern. På elevundersøkelsen scorer elevene på 7. og 10.trinn på nasjonalt snitt eller bedre når det gjelder elevenes trivsel. Dette både høsten 2022 og høsten 2021.

Måselv kommune har i løpet av skoleåret 2021/22 hatt klagesaker knyttet til elevenes skolemiljø til statsforvalter. Det er satt sterkt fokus på aktivitetsplaner som verktøy i arbeidet med skolemiljø. Data knyttet til dette produseres fortløpende og vil være en del av rapportering i tilstandsrapport.

Evaluering

Et trygt og inkluderende læringsmiljø omhandler mer enn mobbing. Elevenes trivsel som vurderes gjennom elevundersøkelsen, resultater fra foreldreundersøkelse, klagesaker til statsforvalter, henvisninger til PPT og antall og innhold i aktivitetsplaner er ulike indikatorer som belyser målområdet. Disse fremkommer også i tilstandsrapporten for grunnskolen.

Delmål C – Skole

Elevfraværet i grunnskolen er under 5%

Danmark innførte i 2014 et nasjonalt system for fraværsregistrering i grunnskolen. Dette finnes ikke i Norge i dag. Det genereres statistikk i Norge for det fraværet som er ført på vitnemålet for 10.trinn. Dette fraværet er ikke tilgjengelig for Målselv på grunn av hensynet til personvern.

Vi vet at skolefravær utvikles gradvis. Det innebærer at fravær tidligere i skoleløpet er en risikofaktor for fravær også i videregående skole. Fravær i videregående skole øker sjansen også for frafall. Det argumenteres i stortingsmelding²¹ for at kommunene skal ha en plikt til å følge opp elever med stort fravær.

Status i dag

Det genereres ikke data knyttet til fravær på et systemnivå i Målselv kommune eller i Norge. Fravær føres for den enkelte elev, og følges individuelt opp. Dette gjør at årsaker til fravær, sammenhenger, mønster og trender i liten grad vurderes på et systemnivå. Ny opplæringslov innføres fra 2024. I denne sammenheng er det varslet²² at skolenes plikt til å følge opp fravær lovfestes. I så måte er et systematisk arbeid med fravær et område som vil stille krav til kommuner og skoler fremover. Det er derfor viktig å sikre systematikken på dette området.

Hvorvidt 5% er en riktig målsetting kan vurderes. Sykdom og velferdspermisjoner eller verv vil alltid skape noe fravær. Dersom man ser på sykefraværet for den voksne befolkningen i Norge i 2022 var dette 6,8%. Fraværsgrensen i videregående opplæring er 10% i det enkelte fag. For grunnskole kan man hente fraværstall for det som er ført på vitnemålet for 10.klasse. For Målselv var mediantallet for 10.trinn i 2021/22 ni dager. Her er det gjort strykninger i tråd med forskriften²³. Det kan strykes inntil 10 dager pr elev dersom dette er dokumentert. Det er derfor vanskelig å si nøyaktig hva fraværet i Målselv var for ungdomstrinnet, men det faktiske fraværet for medianeleven var mer enn 9 dager, og det kan antas at et stort fravær hos enkeltelever gjør at snittet for fravær var enda høyere.

Dersom man legger til grunn et fravær på maks 5% som et delmål innebærer dette maksimalt 9,5 dager pr skoleår.

Evaluering

Det skal etableres rutiner for å fremskaffe de data som er nødvendig for å evaluere delmålet. Dette er ikke etablert i dag. En årlig rapportering til kommunestyret kan gjøres gjennom tilstandsrapporten.

---

²¹ NOU 2019:23, s.224.

²² Ny opplæringslov skal gjøre flere unge klare for arbeidslivet - Regjeringen.no 24.03.23

²³ Forskrift til opplæringsloven §3-38

Delmål D – Kultur

Alle barn og unge opplever å ha en meningsfull fritid gjennom deltakelse i allsidige fritidstilbud

Kultur og fritidsaktiviteter er arenaer der barn og unge kan utvikle sine interesser og evner, og etablere vennskap på tvers av årstrinn, skolekretser og generasjoner. Arenaene gir barn og unge utfoldelses- og mestringmuligheter innenfor aktiviteter skolehverdagen ikke kan ha hovedfokus på.

Det at barn og unge gis gode muligheter for å velge fritidsaktiviteter innenfor et allsidig fritidstilbud, øker muligheten for at de finner interesseområder der de trives, mestrer og lærer, utvikler tilhørighet og identitet, anerkjennes og knytter vennskap.

Viktigheten av mangfoldige arenaer og varierte tilbud er også forankret i barnekonvensjonen.

"Alle barn har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv"²⁵

Status i dag

Resultater fra Ungdata-undersøkelsen for ungdomstrinnet i Måselv i 2021, viser en nedadgående trend vedrørende opplevelsen av å ha én fortrolig venn. Ved undersøkelsene i 2014 og 2016 viser resultatet 91%, mens det i 2018 var 88% og i 2021 kun 83% som oppgav at de opplevde å ha minst én fortrolig venn. I februar i 2021 var det fortsatt pandemiske tilstander, så noe av nedgangen kan skyldes at barn og unge hadde redusert tilgang på sosiale arenaer ved undersøkelsestidspunktet, (februar 2021). At 17% av ungdom i Måselv ikke oppgir en opplevelse av å ha minst én fortrolig venn, indikerer at situasjonen bør forbedres gjennom treffsikre tiltak.

Svarene i Ungdata-undersøkelsen 2021 knyttet til spørsmål om hvordan ungdom opplever tilbud i nærmiljøet, viser en høy prosentandel fornøydhet med idrettsanleggene. Kulturtilbudet kommer ikke like heldig ut, og scoren er lave for tilgang på lokaler for å treffe andre unge på fritida. Møteplass for ungdom ble etablert i februar 2021, så det er grunn til å anta at svarprosenten ville vært høyere om det samme spørsmålet ble stilt i dag.

Ungdata-undersøkelsen 2021 viser en lav score på kollektivtilbud for ungdom. Måselv ungdomsråd bekrefter gjennom sitt arbeid inneværende år, at barn og unge opplever å ha utfordringer med å komme seg til og fra fritidstilbud. Dette indikerer et potensiale det kan jobbes videre med i medvirkningsarbeid med barn og unge.

Det er en samfunnsutfordring at et økende antall barn og unge, og foresatte, opplever sosioøkonomiske eller sosioemosjonelle utfordringer. Det er derfor sentralt at alle barn og unge sikres allsidige fritidstilbud og en mulighet til å ha innflytelse på egen fritid uavhengig av sosioøkonomiske forhold.

---

²⁵ FNs barnekonvensjon §31

Evaluering

Barn og unges medvirkning er en kontinuerlig prosess. Retten til medvirkning er slått fast i plan- og bygningsloven §4-1, Grunnloven og FN's barnekonvensjon §12.

"Medvirkning betyr at barn og unge får muligheten til å si det de mener og å bli hørt i saker som handler om deres liv. Det handler om mer enn bare å få si sin mening. Det handler også om å få bruke egen kunnskap og erfaring til å påvirke sitt eget liv og sin fremtid."²⁶

Tilfanget av datamateriale innenfor fritidsfeltet, er samlet sett begrenset. Det kan være nyttig å tilrettelegge for egne lokalt utviklede undersøkelser. En slik undersøkelse kan eventuelt forankres og gjennomføres i regi av Målselv ungdomsråd. Det vil være sentralt at medvirkningsprosesser gjennomføres på barn og unges premisser.

Undersøkelser for å evaluere målet, vil for øvrig kunne være resultat fra Ungdata-undersøkelser og Klubbundersøkelsen i regi av Ungdom og fritid. Andre nasjonale undersøkelser som omhandler trivsel og læring, eks. Den nasjonale elevundersøkelsen, vil også kunne være nyttig å se til.

²⁶ Sitat: www.allemed.no

²⁷ Laget av Mari 7 år

Delmål E – Tverrfaglig

Barn og unge med behov for ekstra hjelp blir identifisert tidlig

Tidlig hjelp kan være av stor betydning for den enkelte. En forutsetning for å kunne få tidlig hjelp er å avdekke behovet. Et sterk fokus på å avdekke behov, på tvers av fagfelt, kan gi målrettet og riktig hjelp til det enkelte barn og de foresatte. En slik måte å arbeide på vil kunne styrke samhandlingen i kommunen og på en slik måte skape en merverdi.

Status i dag

Kommunen har ikke vedtatt en plan for det forebyggende arbeidet etter barnevernloven §15-1. Dette er en av handlingsplanene som kommer ut at oppvekststrategien, og arbeidet i oppvekststrategien vil være grunnlaget for en slik plan.

Evaluering

Indikatorer vil kunne være knyttet til Ungdata-undersøkelse, barnevernets halvårige rapporteringer, oversikt over tilmeldinger til PPT og foreldreundersøkelser i barnehage og skole. Kvalitative data fra ansvarsgruppemøter eller rapportering fra tjenestene vil også kunne være en indikator.

Delmål F – Tverrfaglig

Kommunens tjenester oppleves koordinerte på tvers av fagfelt

I møte med kommunale tjenester ønsker vi at foresatte og barn opplever at det ikke er motsetninger, hverken i ansvarsfordeling, råd eller tiltak som kommunens tjenester fremmer. Dette er viktig for den faglige troverdigheten, tillit og retning på arbeidet kommunen skal utføre. Selv om saker kan være vanskelige skal foresatte oppleve at dialogen med kommunen bidrar til avklaringer og fremdrift og ikke usikkerhet.

Videre er det viktig at vi internt i egen organisasjon har kjennskap til og kunnskap om hverandre slik at vi i møte med våre barn og unge fremstår støttende og supplerende uavhengig av faglig ståsted.

Status i dag

Som for delmål F vil en del avklaringer kunne gjøres gjennom etablering av en plan for det forebyggende arbeidet etter barnevernloven §15-1. I en slik plan skal det fremkomme hvordan arbeidet organiseres og fordeles mellom ulike kommunale etater og hvordan samarbeidet mellom

dem skal foregå²⁸. En plan for det forebyggende arbeidet skal også etablere rutiner for kunnskapsdeling og forståelse på tvers av fagområder og synliggjøre hvordan ulike faglige perspektiv kan utfylle hverandre i møtet med barn og unge.

Evaluering

For dette delmålet vil det være viktig å innhente eksterne vurderinger fra Ungdata-undersøkelsen eller foreldreundersøkelser i barnehage og skole. Dette kan suppleres med Kvalitative data fra ansvarsgruppemøter eller rapportering fra tjenestene. I tillegg bør det innarbeides interne evalueringsrutiner i årshjul for det tverrfaglige samarbeidet.

Delmål G – Tverrfaglig

All ungdom i Måselv opplever å ha minst en fortrolig venn

Status i dag

Ungdata-undersøkelsen fra 2020 viser at 82% av ungdom beskriver å ha minst en fortrolig venn. Dette er betydelig under landsgjennomsnittet (88%) og blant de kommunene i Norge med lavest andel. Vi vet at det å føle seg utenfor er en av hovedårsakene til at man tenker på å slutte på videregående. Manglende deltakelse i sosiale fellesskap er også en av risikofaktorene som folkehelseundersøkelsen i fylkene gjennomført i 2019 viser har sammenheng med hvor fornøyd folk beskriver å være med livet.

Det rapporteres om økende problematikk knyttet til psykiske helse på de fleste aldersgrupper og fra flere tverrfaglige tjenester. Både lokalt og nasjonalt. Sterke vennskap kan både være et forebyggende tiltak for å motvirke psykisk uhelse, det kan være et sikkerhetsnett for å fange opp utfordringer knyttet til psykisk helse,

Evaluering

Indikator vil være fra Ungdata-undersøkelsen. Dette vil underbygges med undersøkelser vedrørende trivsel og mobbing gjennom elevundersøkelsen og foreldreundersøkelser. Kvalitative data fra tjenestene vil være en indikator knyttet til delmålet.

---

²⁸ Barnevernloven §15-1 (2)

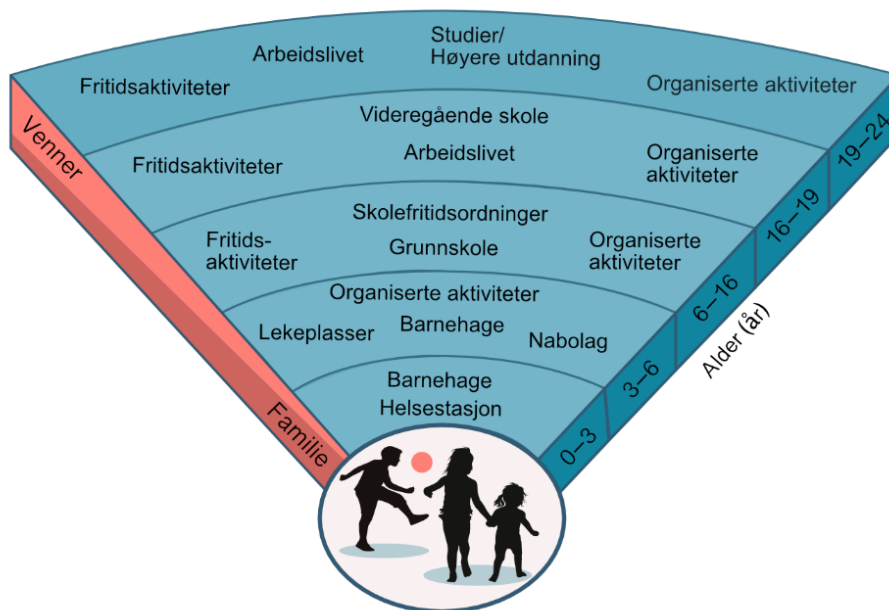
Strategier

En strategi er en fremgangsmåte for å nå et mål. Det innebærer at de strategiene som fremkommer i denne planen er de måtene vi ønsker å jobbe for å nå målene.

De valgte strategiene skal sees igjen i ulike handlingsplaner som følger av denne strategiske planen.

Strategi 1 – Tett foreldresamarbeid

Foreldre og foresatte er de viktigste i barns oppvekst.

Hvordan familie, nærmiljø og andre relasjoner er med på å forme barn og unges oppvekstvilkår²⁹

Det er mange aktører som bidrar til å skape et oppvekstmiljø. De fleste av aktørene tar del i en oppvekst i en del av denne. Familie og venner vil være det som gjennom skifter mellom andre arenaer er kontinuerlige. Det innebærer at det i familie og venner ligger et stort potensiale for å påvirke et barns oppvekst.

Underveis i arbeidet med oppvekststrategien har det kommet svært tydelig fram fra alle fagfelt at vi ønsker en tettere samhandling med foresatte. Det å velge tett samhandling med foresatte som en strategi innebærer at det i handlingsplanene skal fremkomme hvordan dette skal skje og hva innholdet i denne samhandlingen skal være.

²⁹ FHI.no

Strategi 2 – Tidlig innsats

Tidlig innsats betyr at man tidlig i barns liv forebygger mulige kommende utfordringer. Det innebærer også at man avdekker og setter inn tiltak mot risikogrupper slik at man møter utfordringer tidlig, og det betyr at man tidlig setter inn hjelpetiltak for barn og unge med omfattende og/eller sammensatte utfordringer. På denne måten kan man si at tidlig innsats gjelder alle.

Jo yngre barn er, jo vanskeligere er det å skille mellom normal utvikling og en bekymringsfull utvikling. Dette gjelder i stor grad når en ser på vansker knyttet til konsentrasjon, oppmerksomhet, kontroll og regulering. Denne type vansker blir som regel problematisert når barnet begynner på skolen. Da kommer denne type vansker mer og mer til uttrykk som et resultat av forsinket utvikling på en del områder, samt økning i krav til barnet³⁰.

Tidlig innsats krever kunnskap og systematikk. Det vil bety et behov for å forstå, forebygge og utvikle³¹. Disse begrepene vil være viktig i operasjonaliseringen av strategien i handlingsplanene.

Strategi 3 – Motvirke utenforskap

Utenforskap er ikke det samme som ensomhet. Å føle utenforskap er det motsatte av å føle fellesskap.

"Mens ensomhet beskriver den individuelle opplevelsen av å mangle og savne sosiale relasjoner og tilknytning, brukes utenforskap mer strukturelt om manglende sosiale koblinger i samfunnet."³²

Å stå utenfor er for de fleste ikke selvvalgt. Mange hadde heller ønsket å være en del av fellesskapet. Dette kan gjelde ulike grupper i samfunnet som har en annen bakgrunn eller andre utfordringer enn det majoriteten har. Det kan være tydelige kjennetegn som vi kan se, eller det kan være skjulte forklaringer på utenforskap. Mange tjenester i Målselv rapporterer om økte utfordringer knyttet til psykiske helse, både for barn og ungdom, men også for foresatte. Vi vet også fra folkeundersøkelsene at det er en sammenheng mellom familiens sosioøkonomisk bakgrunn og deltakelse i organiserte fellesskap. Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier kan oppleve en følelse av utenforskap.

Utenforskap er et sterkt nasjonalt fokus³³. Selv om utenforskap er et nasjonalt problem, må det løses lokalt³⁴. Aktive tiltak i den hensikt å motvirke utenforskap skal være en strategi for vårt arbeid i Målselv.

---

³⁰ Statped.no – *Hva ser du etter?*

³¹ Fylling (2009) *Kompetanse i krysspress?*

³² Tjora (2019) *Hva er utenforskap?*

³³ Stortingsmelding 32 - *Ingen utenfor*

³⁴ KS – *fra utenforskap til inkludering*

Oppfølging av oppvekststrategien

Oppvekststrategien legges fram for politisk behandling og vedtas politisk. Den vil være en bestilling for utvikling av handlingsplaner. Oppvekststrategien peker retning og legger føringer.

Som en konsekvens av oppvekststrategien skal det utvikles handlingsplaner. De praktiske tiltakene og handlingene vil fremkomme av handlingsplanene. Disse vil både kunne være fagspesifikk og tverrfaglige. Slike handlingsplaner må sees som en del av kommunens internkontroll³⁵ og svare ut krav i særlovgivningen. Et eksempel på en handlingsplan som følger av særlovgivningen er kommunens plan for å forebygge omsorgssvikt og adferdsvansker³⁶.

Utvikling- og oppfølging av handlingsplanene vil være den måten oppvekststrategien implementeres i organisasjonen.

Rutinene for evaluering knyttes til Peter Dahler-Larsens³⁷ teoretiske perspektiv på evaluering. Evalueringen av oppvekststrategien i sin helhet har til hensikt å avklare om vi er på riktig vei og har ikke til hensikt å endre mål eller delmål.

Den evalueringen som foregår i arbeidet med handlingsplanene vil danne et viktig grunnlag for revidering av disse og vil være den måten man justerer tiltakene for å oppnå ønsket effekt.

38

³⁵ Kommuneleien §25-1

³⁶ Barnevernloven §15-1

³⁷ Dahler-Larsen (2005) *Den rituelle refleksjonen*

³⁸ Laget av Mia, 7a